

**Hallituksen esitys Eduskunnalle Unkarin Kansantasavallan kanssa oikeussuojasta ja oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosasioissa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä**

## ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Unkarin kanssa 22 päivänä toukokuuta 1981 allekirjoitetun sopimuksen tarkoituksena on kehittää ja syventää keskinäistä oikeudellista yhteistoimintaa Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin päätöksiäkirjan mukaisesti. Sopimukseen on otettu yleiset määräykset oikeusavusta ja oikeussuojasta, eräitä perhe- ja perintöoikeutta koskevia määräyksiä sekä erityismääräyksiä oikeusavusta rikosasioissa.

Esitykseen liittyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä ratifioimiskirjojen vaihtamisesta. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samana ajankohtana kuin sopimus.

## YLEISPERUSTELUT

### 1. Nykyinen tilanne ja sopimuksen merkitys

Sekä Suomi että Unkari ovat 1 päivänä maaliskuuta 1954 Haagissa tehdyn riita-asiain oikeudenkäyntiä koskevan yleissopimuksen (SopS 2/57) osapuolia. Sanottu yleissopimus sääntelee kansainväliseen oikeusapuun liittyviä kysymyksiä siviili- ja kauppaoikeutta koskevissa asioissa. Yleissopimukseen on otettu muun muassa määräykset oikeusavusta asiakirjojen tiedoksiannossa ja todisteiden vastaanottamisessa sekä maksuttomasta oikeudenkäynnistä. Näitä kysymyksiä koskevan Suomen ja Unkarin välillä tehdyn oikeusapusopimuksen (1981) määräykset on laadittu siten, että ne noudattavat edellä mainitun Haagin yleissopimuksen määräyksiä.

Suomen ja Unkarin välisen oikeudellisen yhteistoiminnan kannalta on puutteena ollut se, että kansainvälisen oikeusavun alaan kuuluvat kysymykset on järjestetty kumpaistakin valtiota sitovin sopimuksin ainoastaan siviili- ja kauppaoikeutta koskevien asioiden osalta edellä

mainitulla Haagin yleissopimuksella. Muilla oikeusaloilla ei sopimusjärjestelyjä maittemme välillä ole olemassa. Ottaen huomioon Suomen ja Unkarin välillä tapahtuvan kiinteän kanssakäymisen sekä erityisesti kasvaneen matkailun ei tilannetta voida pitää tyydyttävänä. Tämän vuoksi vuonna 1981 allekirjoitetun oikeusapusopimuksen tavoitteena onkin pyrkiä järjestämään maitten välinen kansainvälinen oikeusapu ja kansainvälinen oikeussuoja laajalaisella sopimuksella, joka kattaa erityisesti yksityisen kansalaisen näkökulmasta merkittävimmät oikeudenhoidon alueet, eli siviilioikeuden, perheoikeuden ja rikosoikeuden.

### 2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Oikeusapusopimuksen (1981) mukaan sopimuspuolet pitävät oikeusapua antaessaan yhteyttä toisiinsa keskusviranomaisten välityksellä. Suomessa keskusviranomaisena toimii oikeusministeriö. Tämä oikeusministeriölle uskottu teh-

tävä ei kuitenkaan edellytä sitä, että tämän sopimuksen soveltamiseksi oikeusministeriön organisaatioon tehtäisiin muutoksia. Sopimuksen soveltaminen tulee tosin aiheuttamaan työ määrän lisääntymistä oikeusministeriössä, mutta ei kuitenkaan siinä määrin, että yksin tämän sopimuksen soveltamiseksi olisi tarpeen perustaa uusia virkoja.

Oikeusavun antamisesta aiheutuvien kustannusten korvaus on sopimuksessa järjestetty vastavuoroisuusperiaatteen pohjalta. Tämä mer-

kitsee sitä, että Suomi vastaa itse Unkarille antamansa oikeusavun kustannuksista, mutta ei toisaalta ole velvollinen korvaamaan Unkarille Suomesta käsin pyydetyn ja Unkarin viranomaisten antamasta oikeusavusta aiheutuneita kustannuksia.

Sopimuksen soveltamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää ei ole mahdollista etukäteen täsmällisesti arvioida. On kuitenkin ilmeistä, että kustannukset tulevat olemaan suhteellisen vähäiset.

## YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

### 1. I luku

#### Yleiset määräykset

Lukuun sisältyvät määräykset sopimuspuolten kansalaisten oikeussuojasta toisen sopimuspuolen alueella tuomioistuimissa ja sellaisissa muissa viranomaisissa, joiden toimivaltaan siviili-, perhe- ja rikosasiat kuuluvat. Lisäksi lukuun on otettu yleiset määräykset viranomaisten välisestä oikeusavusta ja siinä noudattavasta menettelystä.

*1 artikla. Oikeussuoja.* Artiklaan on otettu yleismääräys sopimuspuolten kansalaisten, oikeushenkilöiden ja muiden yhteenliittymien oikeussuojasta toisen sopimuspuolen alueella tuomioistuimissa ja sellaisissa muissa viranomaisissa, joiden toimivaltaan siviili-, perhe- ja rikosasiat kuuluvat. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuolen kansalaiset nauttivat toisen sopimuspuolen alueella edellä mainituissa viranomaisissa samanlaista henkilöön ja omaisuuteen kohdistuvaa oikeussuojaa kuin sopimuspuolen omat kansalaiset.

Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolen kansalaisilla on oikeus vapaasti ja esteettömästi kääntyä edellä mainittujen toisen sopimuspuolen viranomaisten puoleen, esiintyä niissä, esittää hakemuksia ja nostaa kanteita samoilla ehdoilla kuin omat kansalaiset.

Artiklan 3 kappaleessa määrätään, että sopimusta sovellettaessa rinnastetaan toisen sopimuspuolen kansalaiseen tämän sopimuspuolen alueella ja sen lainsäädännön mukaisesti perustetut oikeushenkilöt, esimerkiksi yhtiö, yhdistykset ja säätiöt, sekä muut yhteenliittymät,

jotka voivat esiintyä asianosaisina oikeudenkäynnissä, kuten jakamattomat kuolinpesät ja konkurssipesät.

*2 artikla. Oikeusapu.* Artiklaan on otettu oikeusapua koskevat perusmääräykset. Sen 1 kappaleen mukaan sopimuspuolten oikeusviranomaiset eli tuomioistuimet ja viralliset syyttäjät antavat toisilleen pyynnöstä oikeusapua siviili-, perhe- ja rikosasioissa. Muut viranomaiset, joiden toimivaltaan siviili-, perhe- ja rikosasiat kuuluvat, toimittavat artiklan 2 kappaleen mukaan oikeusapupyynnöt pyynnön esittävän sopimuspuolen asianomaisten oikeusviranomaisten välityksellä.

*3 artikla. Oikeusavun laajuus.* Artiklaan on otettu oikeusavun laajuutta koskeva perusmääräys. Sen mukaan oikeusavun piiriin kuuluu erityisesti asiakirjojen tiedoksianto, todistajien, asiantuntijoiden ja asiaan osallisten kuuleminen, todisteiden luovuttaminen sekä asiantuntijatar kastusten ja katselmusten suorittaminen. Antaessaan artiklassa tarkoitettua oikeusapua kumpikin sopimuspuoli noudattaa kiireellisintä oman lainsäädäntönsä mukaista menettelyä.

*4 artikla. Yhteydenpitojärjestys.* Artiklaan on otettu määräys siitä, että sopimuspuolten viranomaiset pitävät oikeusapua annettaessa yhteyttä toisiinsa suoraan keskusviranomaisten välityksellä. Tällaisina keskusviranomaisina toimivat Suomessa oikeusministeriö ja Unkarissa oikeusministeriö ja ylin syyttäväviranomainen.

*5 artikla. Oikeusapupyynnön muoto ja sisältö.* Artiklaan sisältyvät määräykset oikeusapupyynnön muodosta ja sisällöstä. Oikeusapupyynnö on näiden määräysten mukaan laadittava kirjallisesti ja siinä tulee olla toimivaltaisen henkilön allekirjoitus

sekä leima. Oikeusapupyynnössä on mainittava muun muassa pyynnön esittänyt viranomainen ja se viranomainen, joka huolehtii pyynnön toimeenpanosta, jos tämä on pyynnön esittäneen viranomaisen tiedossa, asia, jossa oikeusapua pyydetään sekä rikosasioissa lisäksi kertomus tehdyn rikoksen tosiseikoista ja sen oikeudellinen luonnehdinta.

**6 artikla. Oikeusapupyynnön toimeenpanojärjestys.** Artiklaan on otettu määräys siitä, että pyynnön vastaanottanut viranomainen pääsääntöisesti antaa oikeusapua oman valtionsa prosessilainsäädännön edellyttämässä järjestyksessä. Tämä voi kuitenkin pyydetessä soveltaa muuta muotoa tai menettelyä, jollei se ole ristiriidassa pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön kanssa. Määräykset ovat sopusoinnussa Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa annetun lain (171/21), jäljempänä yhteistoimintalain, 7 §:n 1 momentin ja 14 §:n 2 momentin kanssa. Samansisältöiset määräykset sisältyvät myös asetuksella voimaansaatettujen, Haagissa 1 päivänä maaliskuuta 1954 tehtyyn riita-asiain oikeudenkäyntiä koskevaan sopimukseen (SopS 2/57) sekä Haagissa 15 päivänä marraskuuta 1965 tehtyyn oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailla siviili- tai kauppa-oikeudellisissa asioissa koskevaan yleissopimukseen (SopS 51/69) sekä Haagissa 18 päivänä maaliskuuta 1970 tehtyyn todisteiden vastaanottamista ulkomailla siviili- tai kauppa-oikeudellisissa asioissa koskevaan yleissopimukseen (SopS 37/76).

Artiklan 2 kappaleeseen on joustavan menettelyn takaamiseksi otettu määräys siitä, että jos viranomainen, jolle pyyntö on osoitettu, havaitsee, ettei se ole toimivaltainen antamaan oikeusapua, sen on lähetettävä pyyntö toimivaltaiselle viranomaiselle. Unkarin osalta säännöstä on sovellettava myös keskusviranomaisiin nähden. Jos oikeusapupyyntö on toimitettu esimerkiksi Unkarin oikeusministeriölle, vaikka se olisi tullut toimittaa ylimmälle syyttäjäviranomaiselle, on oikeusministeriön toimitettava pyyntö toimivaltaiselle keskusviranomaiselle.

Artiklan 3 kappaleeseen on otettu yhteistoimintalain 4 §:n 2 momenttia ja 14 §:n 2 momentin 3 virkettä vastaava määräys siitä, että pyynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä

hyvässä ajoin viimeksi mainitulle viranomaiselle ja asianosaisille pyydetyn toimenpiteen suorittamisen ajasta ja paikasta niin, että he voivat pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti olla läsnä pyyntöä toimeenpantaessa.

Artiklan 4 kappaleen mukaan oikeusapupyynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa kirjallisesti pyynnön esittäneelle viranomaiselle pyydetyn toimenpiteen suorittamisesta. Jos pyyntöä ei ole voitu panna toimeen, on siitä välittömästi kirjallisesti ilmoitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle ja mainittava syyt siihen sekä palautettava asiakirjat.

**7 artikla. Asiakirjojen tiedoksianto.** Artiklan 1 kappaleen mukaan asiakirjan tiedoksianto on toimitettava, jos tiedoksiannettava asiakirja on laadittu pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen virallisella kielellä tai jollakin sen virallisista kielistä tai siihen on liitetty varmennettu käännös jollekin mainituista kielistä (Suomen osalta suomi ja ruotsi, Unkarin osalta unkarin kieli).

Jos tiedoksiannettava asiakirja ei täytä edellä mainittuja kielivaatimuksia, voidaan asiakirja kuitenkin antaa tiedoksi jättämällä se vastajalle, jos tämä suostuu ottamaan sen vastaan.

Artiklan 2 kappaleeseen on otettu määräys siitä, että asiakirjat, jotka koskevat kutsumista tai haastamista viranomaisen eteen, on toimitettava pyynnön vastaanottavalle sopimuspuolelle vähintään 45 päivää ennen kutsussa tai haasteessa mainittua asian käsittelypäivää. Määräys on tarpeen erityisesti sen turvaamiseksi, että kutsuttavalla tai haastettavalla olisi mahdollisuus saapua tuomioistuimeen henkilökohtaisesti.

Artiklan 3 kappaleeseen on kansainvälisessä prosessioikeudessa yleensä noudatetun käytännön mukaisesti otettu määräys siitä, että tiedoksiannettava asiakirja liitetään tiedoksiantopyyntöön kahtena kappaleena.

Sopimuksen 10 artiklan 4 kappaleen mukaan ei todistajaa, asiantuntijaa, asianomistajaa, vastaajaa tai syytettyä kohtaan, joka tiedoksiantusta kutsusta tai haasteesta huolimatta on jäänyt saapumatta pyynnön esittäneen sopimuspuolen viranomaisen eteen, saa tämän johdosta käyttää pakkokeinoja. Tämän mukaisesti on artiklan 4 kappaleeseen otettu määräys siitä, että asiakirja, joka koskee kutsumista tai haastamista viranomaisen eteen, ei saa sisältää määräyksiä pakkokeinoista poissaolon varalta.

**8 artikla. Asiakirjojen tiedoksiantotodistus.** Artiklaan on kansainvälisessä prosessioikeudessa noudatetun käytännön mukaisesti otettu määräys siitä, että todistus asiakirjan tiedoksiantosta laaditaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella voimassa olevien säännösten mukaisesti. Todistuksessa on kuitenkin aina mainittava tiedoksiannon aika, paikka ja tapa sekä henkilö, jolle asiakirja on toimitettu.

**9 artikla. Oikeus kieltäytyä antamasta lausuntoja.** Artiklan 1 kappale sisältää määräyksen siitä, että henkilöllä, joka on oikeusapupyynnön nojalla kutsuttu pyynnön esittäneen tai vastaanottaneen sopimuspuolen viranomaisen eteen todistajana tai asiantuntijana, on oikeus kieltäytyä antamasta lausuntoa tai suorittamasta muuta tointa, mikäli hänellä on kieltäytymiseen oikeus tai velvollisuus pyynnön esittäneen tai vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan. Tällainen tavallista laajempi kieltäytymisoikeus, kuten määräyksen sanamuodosta ilmenee, on kuitenkin ainoastaan henkilöllä, joka on kutsuttu *oikeusapupyynnön nojalla* joko pyynnön esittäneen tai vastaanottaneen sopimuspuolen viranomaisen eteen kuultavaksi todistajana tai asiantuntijana. Henkilön kansalaisuudella tai kotipaikalla ei sitä vastoin ole merkitystä määräystä sovellettaessa.

Todistajan kuulemisesta oikeusaputeitse Suomen tuomioistuimessa ulkomailla vireillä olevaa riita-asiaa tai hakemusasiaa varten säädetään yhteistoimintalain 6 §:ssä. Sen mukaan todistaja saa kieltäytyä todistamasta, jos hänellä on siihen oikeus tai velvollisuus Suomen tai todistelua koskevan pyynnön tehneen valtion lain mukaan. Sanotun lainkohdan mukaan todistajana ei myöskään kuulla henkilöä, joka jomankumman valtion lain mukaan ei saa todistaa asiassa. Pyyntön tehneen valtion laki otetaan lainkohdan mukaan huomioon, jos oikeus tai velvollisuus kieltäytyä todistamasta on pyynnössä todettu tai pyynnön tehnyt viranomainen vahvistaa sen tuomioistuimen pyynnöstä, taikka kieltäytymisperuste muuten on tuomioistuimen tiedossa.

Yhteistoimintalaki ei lainkaan koske rikosasioita. Todistelusta ulkomaan viranomaisen edessä rikosasioissa sekä ulkomaan viranomaiselle sellaisissa asioissa annettavasta virkavasta annetun lain (52/25) 4 §:n mukaan tasavallan presidentillä on kuitenkin vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen johdosta oikeus määrätä, että virka-apua, josta säädetään

yhteistoimintalain 1 luvussa, on annettava ulkomaan viranomaiselle myös asiassa, jossa vaaditaan rangaistusta rikollisesta teosta.

Artiklaan sisältyvät määräykset laajentavat eräissä suhteissa yhteistoimintalain 6 §:ssä tarkoitettua kieltäytymisoikeutta. Lainkohdassa mainittu kieltäytymisoikeus koskee näet ainoastaan niitä tapauksia, joissa henkilöä kuullaan oikeusapupyynnön johdosta *todistajana* Suomen tuomioistuimessa ulkomailla vireillä olevassa asiassa. Lainkohdan soveltamisalan ulkopuolelle jäävät näin ollen ne tapaukset, joissa henkilöä oikeusapupyynnön johdosta kuullaan *asiantuntijana* Suomen tuomioistuimessa ulkomailla vireillä olevassa riita- tai hakemusasiassa.

Lainkohta ei myöskään koske tapauksia, joissa henkilö Suomen viranomaisen esittämän oikeusapupyynnön nojalla *saapuu toisesta valtiosta kuultavaksi* todistajana tai asiantuntijana Suomen tuomioistuimeen. Tätä koskevaa yleissäännöstä ei sisälly Suomen lainsäädäntöön.

Edelleen pyynnön esittäneen valtion laki otetaan yhteistoimintalain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa huomioon vain jos tähän lakiin perustuva kieltäytymisoikeus on *todettu* jo pyynnössä tai sen olemassaolo on muutoin tuomioistuimen *tiedossa*. Artiklan 1 kappaleessa tarkoitettu kieltäytymisoikeus on sitä vastoin ehdoton, joten sekä pyynnön esittäneen että pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen asiaa koskevat säännökset tulee aina ottaa huomioon.

Edellä esitetyn perusteella nyt kysymyksessä olevan määräyksen voimaansaattaminen vaatii eduskunnan hyväksymisen.

Pyynnön esittäneen sopimuspuolen oikeusviranomaisen tulee artiklan 2 kappaleen nojalla liittää oikeusapupyynnön selvitys artiklan 1 kappaleessa mainittuja oikeuksia ja velvollisuuksia koskevasta lainsäädännöstä.

**10 artikla. Todistajan, asiantuntijan, asianosaisten ja syytetyn koskemattomuus.** Artiklan 1 kappaleessa määrätään, että todistajaa, asiantuntijaa, tai asianosaista, joka kutsusta tai haasteesta vapaachtoisesti saapuu oikeusapupyynnön esittäneen sopimuspuolen viranomaisen eteen, ei saa pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella, siitä riippumatta, minkä maan kansalainen hän on, panna syytteeseen, vangita tai rajoittaa hänen henkilökohtaista vapautaan sellaisen rikoksen johdosta, joka on tehty ennen hänen saapumistaan pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueelle.

Artiklan 2 kappaleeseen otetun ns. erityissäännön mukaisesti rikosasiassa vastaajaksi haastettu henkilö saa samoin hyväkseen 1 kappaleen vastaavan suojan sellaisiin aikaisempiin rikoksiin nähden, joita ei ollut mainittu haasteessa.

Rikoslain 1 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan ei sitä, joka Suomen viranomaisen kutsun johdosta on vapaaehtoisesti saapunut ulkomailta tänne todistamaan rikosasiassa, saa hänen ollessa Suomessa todistamista varten tai niin kauan kuin hän on laillisesta syystä estynyt poistumasta, täällä panna syytteeseen tai vangita aikaisemmin tehdystä rikoksesta tai aikaisemman tuomion nojalla tai sen johdosta, että häntä väitetään osalliseksi siinä asiassa tutkittavana oleviin tekoihin, jossa häntä todistajana kuullaan. Sanotun pykälän 3 momentin mukaan henkilöä, joka Suomen viranomaisen kutsusta saapuu toisesta maasta vastaamaan tuomioistuimeen rikosasiassa, ei saa sinä aikana, jonka hän kutsun johdosta on Suomessa, asettaa syytteeseen tai rangaista ennen hänen saapumistaan tehdystä muusta rikoksesta kuin siitä, joka kutsussa on mainittu, eikä myöskään luovuttaa kolmannelle valtiolle, paitsi jos hän tuomioistuimessa suostuu kysymyksessä oleviin toimenpiteisiin tai jää maahan pitemmäksi ajaksi kuin 15 päiväksi sen jälkeen, kun estettä poistumiseen ei ole ollut.

Artiklan 1 ja 2 kappaleen määräykset koskevat rikosasioiden ohella myös siviili- ja perheasioita. Todistajan ja rikosasian vastaajan ohella ne koskevat myös asiantuntijaa, asianomistajaa sekä siviili- ja perheasiain vastaajaa. Koska Suomen lainsäädäntöön ei sisälly yleissäännöksiä Suomen viranomaisen kutsusta ulkomailta tänne saapuneen todistajan tai vastaajan koskemattomuudesta siviili- ja perheasioissa eikä sen enempää siviili- ja perheasioiden kuin rikosasioiden osalta mitään säännöstä asiantuntijan ja asianomistajan koskemattomuudesta, artiklassa tarkoitettu koskemattomuus ulottuu huomattavasti laajempaan henkilöpiiriin kuin Suomen sisäinen lainsäädäntö. Rikoslain 1 luvun 11 §:ssä säädetty todistajan koskemattomuus kestää ainoastaan niin kauan kuin hän on laillisesta syystä estynyt täältä poistumasta eikä, kuten artiklan 3 kappaleessa on määrätty, 8 päivää sen jälkeen.

Edellä esitetyillä perusteilla on artiklan 1, 2 ja 3 kappale saatettava eduskunnan hyväksyttäväksi.

Artiklan 4 kappaleessa on määrätty, ettei todistajaa, asiantuntijaa, asianosaista tai syytettyä, joka tiedoksiannetusta kutsusta tai haasteesta huolimatta on jäänyt saapumatta pyynnön esittäneen sopimuspuolen viranomaisen eteen, saa tämän johdosta rangaista tai häntä kohtaan käyttää pakkokeinoja. Sanotut määräykset ovat ristiriidassa sen kanssa, mitä on säädetty oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 14 §:n 2 momentissa, 17 §:ssä, 18 §:n 2 momentissa, 16 luvun 5 §:ssä, 6 §:n 2 momentissa, 7, 8 ja 9 §:ssä sekä 17 luvun 15 §:n 2 momentissa, 36, 37 §:ssä ja 48 §:n 2 momentissa, ja ne on siten saatettava samoin eduskunnan hyväksyttäväksi.

Artiklan 5 kappaleeseen on otettu määräys siitä, että tiedoksiantopyynnössä, joka sisältää kutsun tai haasteen todistajalle tai asiantuntijalle, on mainittava kulujen korvaukseksi ja palkkioksi maksettava summa. Lisäksi kappaleessa määrätään, että pyynnön esittänyt sopimuspuoli suorittaa näiden henkilöiden vaatimuksesta ennakkomaksun kulujen korvaukseksi.

11 artikla. *Asiakirjojen laillistaminen.* Artiklaan on otettu määräys siitä, että sopimuspuolten toisilleen toimittamat asiakirjat hyväksytään ilman laillistamista tai muuta vastaavaa muodollisuutta. Suomen lainsäädäntöön ei sisälly säännöksiä, joiden mukaan laillistaminen tai sitä vastaava muodollisuus tällaisissa tapauksissa olisi tarpeen.

12 artikla. *Väestökirjatietojen ja muiden asiakirjojen toimittaminen.* Artiklaan on otettu määräykset väestökirjatietojen ja muiden asiakirjojen toimittamisesta oikeusapupyynnön perusteella. Varsinaisten väestökirjatietojen ohella artikla sääntelee koulutusta koskevien todistusten, työtodistusten ja muiden sopimuspuolen kansalaisten ja sen alueella kotipaikan omaavien henkilöiden henkilökohtaisia oikeuksia koskevien asiakirjojen toimittamisen. Artiklaa sovellettaessa on noudatettava sopimuksen I luvun yleisiä määräyksiä oikeusavun antamisessa noudatettavasta menettelystä. Näiden määräysten mukaisesti myös 12 artiklassa tarkoitettujen väestökirjatietojen ja muiden asiakirjojen toimittamista koskevan oikeusapupyynnön tulee perustua sopimuspuolen oikeusviranomaisen esittämään pyyntöön (2 artikla).

Mikäli muut kuin varsinaiset oikeusviranomaiset haluavat saada 12 artiklassa tarkoitettuja asiakirjoja oikeusaputeitse toiselta sopimus-

puolelta, on näiden viranomaisten esitettävä oikeusapupyynnön oman maansa asianomaisten oikeusviranomaisten välityksellä. Sopimuksen 2 artiklan 2 kappaleen mukaan voivat 12 artiklassa tarkoitettuja tietoja saada oikeusviranomaisten välityksellä kuitenkin ainoastaan sellaiset muut viranomaiset, joiden toimivaltaan siviili-, perhe- ja rikosasiat kuuluvat.

On huomattava, että 12 artiklan määräykset koskevat ainoastaan artiklassa säänneltyjen tietojen ja todistusten toimittamista oikeusaputeitse toisen sopimuspuolen oikeusviranomaisille. Artiklassa ei sen sijaan ole säännelty kysymystä siitä, millä edellytyksillä sopimuspuolen kansalaisella on itse oikeus saada 12 artiklassa tarkoitettuja asiakirjoja ja tietoja toisen sopimuspuolen viranomaisilta. Tämä kysymys on siten jätetty määräytymään kumpaisenkin sopimuspuolen sisäisen lainsäädännön mukaisesti.

Jo sopimuksen yleisten määräysten mukaan oikeusapua annetaan siten, että oikeusapua antava sopimuspuoli noudattaa oman valtionsa lainsäädäntöä (3 artikla). Tämän ohella on 12 artiklassa vielä nimenomaisesti korostettu, että väestökirjatietoja ja muita artiklassa mainittuja asiakirjoja ja tietoja annettaessa kumpainkin sopimuspuoli noudattaa oman valtionsa lainsäädäntöä. Tämän mukaisesti on Suomen viranomaisten toimittaessaan 12 artiklassa tarkoitettuja tietoja ja asiakirjoja noudatettava Suomessa voimassa olevia säännöksiä asiakirjojen julkisuudesta ja salassapidosta. Mikäli esimerkiksi jokin 12 artiklan tarkoittamassa pyynnössä mainittu asiakirja Suomen voimassa olevan lainsäädännön mukaan on määrätty siten salapidettäväksi, että sitä ei voida luovuttaa, jos se, jota asiakirja koskee, ei ole antanut suostumustaan asiakirjan antamiselle, on Suomen viranomaisten kieltäydyttävä asiakirjan toimittamisesta oikeusaputeitse, jollei suostumusta ole saatu.

Oikeusavun antamista koskevien yleisten määräysten (16 artikla) mukaan oikeusapua annetaan perimättä korvausta oikeusavun antamisesta aiheutuneista kustannuksista. Tämän periaatteen mukaisesti on 12 artiklassa myös nimenomaisesti todettu, että artiklassa tarkoitettut tiedot ja asiakirjat annetaan sopimuspuolelle maksutta. Asiakirjoja annettaessa ei sopimuspuoli kuitenkaan ole velvollinen toimittamaan pyydettyistä asiakirjoista käännöstä pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle.

**13 artikla. Oikeusavun epääminen.** Artiklan 1 kappaleeseen on yleisen käytännön mukaisesti otettu ns. *ordre public* -lauseke. Sen mukaan oikeusapua ei anneta, jos sen antaminen saattaa loukata pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen täysivaltaisuutta tai vaarantaa sen turvallisuutta taikka on ristiriidassa sen lainsäädännön peruseriaatteiden kanssa.

Artiklan 2 kappaleeseen on otettu luettelo niistä perusteista, joiden nojalla oikeusapu voidaan rikosasioissa evätä. Kuten 1 kappaleessa-kin mainittu yleinen kieltäytymisperuste, myös nämä rikosasioita koskevat erityiset kieltäytymisperusteet antavat sopimuspuolille vallan kieltäytyä oikeusavun antamisesta, mutta eivät ehdottomasti *velvoita* kieltäytymään oikeusavun antamisesta.

Rikosasioissa oikeusapu voidaan ensiksikin evätä, jos asia, jossa oikeusapua on pyydetty annettavaksi, koskee sellaista tekoa, jota pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lain mukaan ei katsota rikokseksi (a). Tämä kieltäytymisperuste on olemassa jo silloin, kun pyynnössä tarkoitettu teko ei pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan ole säädetty rangaistavaksi. Säännöstä sovellettaessa ei asiaan sen sijaan vaikuta, olisiko teosta kysymyksessä olevassa yksittäistapauksessa tuomittava rangaistus vai ei.

Edellä sanotun lisäksi oikeusapu rikosasioissa voidaan evätä silloin, kun syytteessä oleva henkilö on pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella haastettu oikeudenkäyntiin tai lainvoimaisella päätöksellä tuomittu rangaistukseen tai vapautettu syytteestä (b), kun rikoksen johdosta on käynnissä esitutkinta (c), kun pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen viranomaiset ovat luopuneet toimenpiteistä (d) sekä lopuksi silloin, kun syyteoikeus tai oikeuspanna rikoksesta tuomittu rangaistus täytännön on rauennut (e).

**14 artikla. Kielet.** Oikeusapupyynnöissä käytettäväksi kieliksi on artiklassa hyväksytty pyynnön vastaanottavan sopimuspuolen viralliset kielet sekä englannin ja saksan kieli. Artiklan 4 kappaleen mukaan Suomen osalta viralliset kielet ovat suomen ja ruotsin kieli sekä Unkarin osalta unkarin kieli.

Artiklan 1 kappaleen mukaan oikeusapupyynnössä on käytettävä joko pyynnön vastaanottavan sopimuspuolen virallista kieltä tai jotakin sen virallisista kielistä tai englannin tai saksan kieltä. Jos oikeusapupyynnötä ja siihen

liittyviä asiakirjoja ei ole laadittu jollakin näistä kielistä, tulee asiakirjoihin liittää varmennettu käännös asianomaiselle kielelle.

Oikeusapupyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi sen sijaan laatia vastauksensa ja toimittaa muut ilmoitukset pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle käyttäen joko omaa virallista kieltään, pyynnön esittäneen sopimuspuolen virallista kieltä tai englannin tai saksan kieltä.

Artiklan 3 kappaleessa on lueteltu ne viranomaiset ja henkilöt, joiden antama varmennus hyväksytään asiakirjojen käännöksissä.

*15 artikla. Tietojen vaihto.* Artikla koskee tietojen antamista voimassa olevasta tai olleesta lainsäädännöstä sekä oikeuskäytännöstä toiselle sopimuspuolelle tätä sopimusta sovellettaessa esille tulevissa oikeudellisissa kysymyksissä. Sen mukaan tällaisten tietojen antaminen kuuluu sopimuspuolten keskusviranomaisille (ks. 4 artikla).

*16 artikla. Oikeusapukulut.* Artiklaan on otettu määräys siitä, etteivät sopimuspuolet vaadi toisiltaan korvausta oikeusavun antamisesta aiheutuneista kuluista. Nämä kulut jäävät siis oikeusapupyynnön vastaanottaneen valtion suoritettaviksi.

*17 artikla. Vapautus kuluja koskevan vastuuden asettamisvelvollisuudesta.* Artiklaan on otettu määräys siitä, että sopimuspuolen kansalaisille, jotka esiintyvät toisen sopimuspuolen tuomioistuimessa, ei voida määrätä asetettavaksi vakuutta kuluista sillä perusteella, että he ovat ulkomaalaisia tai että heillä ei ole kotipaikkaa tai tosiasiallista oleskelupaikkaa sen sopimuspuolen alueella, jonka tuomioistuimessa he esiintyvät. Määräys on sopusoinnussa Suomen lain kanssa, koska siinä ei ole säädetty ulkomaalaiselle erityisvelvollisuutta asettaa vakuutta tai suorittaa maksuja kääntyessään tuomioistuimen tai muiden viranomaisten puoleen.

*18 artikla. Maksuton oikeusturva.* Artiklan mukaan sopimuspuolten kansalaiset saavat toisen sopimuspuolen tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa maksutonta oikeudellista apua sekä maksuttoman oikeudenkäynnin samoin perustein ja samoin eduin kuin omat kansalaiset. Koska Suomessa maksuttomasta oikeudenkäynnistä annettu laki (87/73) ja yleisestä oikeusaputoiminnasta annettu laki (88/73) eivät aseta ulkomaan kansalaista eikä ulkomaalla asuvaa henkilöä toiseen asemaan kuin Suomen kansalaisia, artikla on sanotun lainsäädännön mukainen.

*19. artikla. Maksutonta oikeusturvaa koskevat todistukset.* Artiklan 1 kappaleessa määrätään, että todistukset maksuttoman oikeusturvan saamiseksi antavat sen sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset, jonka alueella on asianomaisen henkilön kotipaikka tai tosiasiallinen oleskelupaikka. Jollei sopimuspuolen kansalaisella, joka hakee maksutonta oikeusturvaa, ole kotipaikkaa tai tosiasiallista oleskelupaikkaa kummankaan sopimuspuolen alueella, todistukset voi artiklan 2 kappaleen mukaan antaa hänen valtionsa diplomaattinen edustaja tai konsuliviranomainen. Jottei maksutonta oikeusturvaa evättäisi puutteellisten tietojen vuoksi, määrätään artiklan 3 kappaleessa, että päätöksen tekevä viranomainen voi vaatia lisätietoja todistukset antaneelta viranomaiselta.

*20 artikla. Maksuttoman oikeusturvan hakeminen.* Artiklan mukaan sopimuspuolen kansalainen, joka haluaa anoa toisen sopimuspuolen viranomaiselta edellä tarkoitettua maksutonta oikeusturvaa, voi jättää tätä tarkoittavan hakemuksen sen sopimuspuolen toimivaltaiselle viranomaiselle, missä hänellä on kotipaikka tai tosiasiallinen oleskelupaikka. Tämä viranomainen toimittaa anomuksen yhdessä edellisessä artiklassa tarkoitettujen todistusten kanssa toisen sopimuspuolen toimivaltaiselle viranomaiselle. Määräyksen tarkoituksena on mahdollistaa joustava menettely haettaessa maksutonta oikeusturvaa toisen sopimuspuolen alueella.

## 2. II luku

### Siviili- ja perheasioita koskevia erityisiä määräyksiä

*21 artikla. Avioeroa koskevat päätökset.* Artiklassa on annettu määräykset sopimuspuolen viranomaisen myöntämän avioeron tunnustamisesta toisen sopimuspuolen alueella. Näiden määräysten asiallinen soveltamisala on rajattu sillä tavoin, että artiklassa määritelty velvollisuus tunnustaa avioeroa koskevat päätökset ulottuu sanottuihin päätöksiin ainoastaan siltä osin kuin päätökset koskevat itse aviosuhdetta. Sen sijaan artikla ei koske avioeron yhteydessä liitännäiskysymyksistä annettuja ratkaisuja, esimerkiksi elatusvelvollisuudesta, lasten huollosta, vahingonkorvausvelvollisuudesta, ta-

sinko-oikeuden menettämisestä tai sukunimen käyttämisestä annettuja liittämissä ratkaisuja.

Artiklan henkilöllisen soveltamisalan osalta määräykset rajoittuvat koskemaan ainoastaan Suomen ja Unkarin kansalaisten välisiä avioliittoa ja niissä myönnettyjä avioeroja.

Artiklan määräykset vastaavat olennaisesti eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista annetun lain 11—13 §:n (190/67) säännöksiä. Samoin artiklan määräykset ovat yhdenmukaiset Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin toimesta vuonna 1970 tehdyn avioerojen ja asumuserojen tunnustamista koskevan yleissopimuksen (SopS 36/77) määräysten kanssa. Suomi on mainitun yleissopimuksen osapuoli.

Artiklan mukaan kumpainenkin sopimuspuoli sitoutuu tunnustamaan toisen sopimuspuolen viranomaisen myöntämät avioerot jos:

— kumpikin puoliso oli sen sopimuspuolen kansalainen, jonka viranomainen on antanut päätöksen; tai

— kummallakin puolisollla oli kotipaikka sen sopimuspuolen alueella, jonka viranomainen on antanut päätöksen.

Eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista annetun lain 11 §:n 1 kohdan mukaan on ensimmäisenä mainitussa tapauksessa avioeroa pidettävä Suomessa pätevänä ilman erityistä vahvistusta. Sen sijaan jälkimmäisessä tapauksessa on sopimuksen määräyksiä tulkittava siten, että avioerolle on haettava eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista annetun lain 13 §:n mukaisesti vahvistus Helsingin hovioikeudelta. Asiaa tutkiessaan on hovioikeus kuitenkin velvollinen aina vahvistamaan Unkarin viranomaisen myöntämän avioeron, mikäli 21 artiklan mukaiset edellytykset avioeron tunnustamiselle ovat olemassa. Koska 21 artiklan määräykset, lukuun ottamatta 23 artiklassa mainittuja tapauksia, velvoittavat Helsingin hovioikeuden aina vahvistamaan Unkarin viranomaisen myöntämän avioeron sanotussa 21 artiklassa lähemmin määrättyin edellytyksin ja koska voimassa olevan lain ei voida katsoa asettavan hovioikeudelle tällaista velvollisuutta, on 21 artikla tämän johdosta saatettava eduskunnan hyväksyttäväksi.

*22 artikla. Kadonneeksi tai kuolleeksi julistaminen ja kuolemantapauksen vahvistaminen.* Artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat tunnustamaan päteväksi toisen sopimuspuolen vi-

ranomaisen antaman päätöksen, joka koskee jommankumman sopimuspuolen kansalaisen julistamista kadonneeksi tai kuolleeksi.

Artiklan mukaan kumpainenkin sopimuspuoli sitoutuu tunnustamaan toisen sopimuspuolen viranomaisen artiklassa tarkoitetut päätökset sillä edellytyksellä, että päätöksen antaneen viranomaisen toimivallan perusteena on ollut se, että kadonneeksi tai kuolleeksi julistetulla henkilöllä on ollut sen sopimuspuolen kansalaisuus, jonka sopimuspuolen tuomioistuin on antanut päätöksen. Ratkaisevana ajankohdana on pidettävä sitä hetkeä, jolloin kadonneeksi tai kuolleeksi julistettu henkilö viimeisten tietojen mukaan oli elossa.

Artikla velvoittaa kumpaisenkin sopimuspuolen tunnustamaan sanotussa artiklassa tarkoitetut ratkaisut. Sen sijaan artiklassa ei vakiintuneiden periaatteiden mukaan ole yksityiskohtaisemmin määriteltä, millaisia vaikutuksia eri tilanteissa sanottujen ratkaisujen tunnustamiseen on katsottava liittyvän, vaan tämä kysymys jää ratkaistavaksi kumpaisessakin valtiossa voimassa olevan oikeuden mukaisesti.

Kuolleeksi julistamisesta vuonna 1901 annetun lain mukaan Suomen tuomioistuimen toimivalta kuolleeksi julistamista koskeissa asioissa noudattaa kansalaisuusperiaatetta. Sen mukaisesti Suomen tuomioistuin voi sanottua lakia soveltaen ryhtyä tutkimaan kuolleeksi julistamista koskevaa asiaa silloin, kun kuolleeksi julistettava henkilö on ollut Suomen kansalainen, kun hän viimeisten tietojen mukaan oli elossa.

Tämän vuoksi nykyisin voimassa olevaa lainsäädäntöä lienee tulkittava siten, että Suomessa tunnustetaan sellaiset ulkomaan viranomaisen antamat ratkaisut, joissa sanotun ulkomaan kansalainen on julistettu kuolleeksi. Artiklan määräysten voidaan siten katsoa vastavan Suomen voimassa olevaa oikeutta.

*23 artikla. Tunnustamisen epäminen ja menettely.* Artiklan 1 kappaleeseen on otettu ne perusteet, joiden vallitessa sopimuspuoli voi kieltäytyä tunnustamasta toisen sopimuspuolen viranomaisen antamia aviosuhdetta (21 artikla) tai kuolleeksi julistamista (22 artikla) koskevia päätöksiä.

Kappaleen a) kohtaan on otettu siirtymäsäännös, joka vapauttaa sopimuspuolen tunnustamasta sellaisia päätöksiä, jotka ovat annetut ennen sopimuksen voimaantuloa. Kappaleen



b) — e) kohdissa on vuorostaan lueteltu tavanomaiset ja kansainvälistä käytäntöä vastaavat muut kieltäytymisperusteet.

Artiklan 2 kappaleeseen on otettu nimenomaisesti vakiintunutta käytäntöä vastaava määräys siitä, että tunnustamisessa noudatettava menettely määräytyy sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, missä tunnustamista haetaan.

*24 artikla. Perintöasiat.* Artiklan määräykset takaavat sopimuspuolen kansalaisille yhtäläisen oikeuden periä, joko lakimääräisen perimyksen tietä tai testamentilla, sellaista omaisuutta, joka sijaitsee toisen sopimuspuolen alueella sekä tehdä ja peruuttaa tällaista omaisuutta koskeva testamentti.

On huomattava, että tämä artikla takaa ainoastaan niin sanotun kotimaiskohtelun perintöasioissa, mutta ei sen sijaan säätele kysymystä perimysuhteeseen sovellettavasta laista. Asiallisesti artiklan määräykset vastaavat voimassa olevan perintökaaren (40/65) 1 luvun 3 §:n määräyksiä. Sanotun säännöksen 1 momentin mukaan ulkomaalaisella on Suomessa yhtäläinen oikeus perinnön saamiseen kuin Suomen kansalaisella.

*25 artikla. Testamentin muoto.* Artikla on laadittu siten, että se kaikilta osiltaan mahdollisimman tarkoin noudattaisi Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin testamentin muotoa koskevaa yleissopimusta, jonka Suomi on ratifioinut (SopS 76/76). Sanottu yleissopimus velvoittaa sopimuksen ratifioinutta valtiota soveltamaan yleissopimuksen määräyksiä testamentin pätevydestä siitä riippumatta, onko testamentin tekijä ollut jonkin sopimusvaltion kansalainen, onko hänellä ollut jossakin sopimusvaltiossa kotipaikka tai onko hänellä ollut jokin muu liittymä johonkin sopimusvaltioon. Tämän vuoksi on Suomi sanotun yleissopimuksen ratifioinnin johdosta ollut jo ennen nyt allekirjoitetun sopimuksen voimaantuloa velvollinen katsomaan Unkarin kansalaisten tekemät testamentit päteviksi, mikäli yleissopimuksen määräykset tätä edellyttävät.

25 artiklan asiallinen soveltamisala ulottuu sekä testamentin tekemiseen että testamentin peruuttamiseen. Sen henkilöllinen soveltamisala rajoittuu sopimuspuolten kansalaisten tekemiin testamentteihin. Viimeksi mainitulla rajoituksella ei Suomen kannalta kuitenkaan ole merkitystä sen vuoksi, että Suomi on ratifioinut edellä mainitun Haagin yleissopimuksen.

Yhdenmukaisesti Haagin yleissopimuksen kanssa on artiklan pääperiaatteena testamentin pätevyyden suosinnan periaate.

### 3. III luku

#### Rikosasioita koskevia erityismääräyksiä

*26 artikla. Syyttämispyyntö.* Artiklan 1 kappaleen mukaan kumpikin sopimuspuoli ryhtyy toisen sopimuspuolen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti syytetoimenpiteisiin omaa kansalaistaan vastaan sekä sellaista pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella asuvaa pyynnön esittäneen sopimuspuolen kansalaista vastaan, joita epäillään toisen sopimuspuolen alueella tehdystä rikoksesta. Pynnön vastaanottanut sopimuspuoli harkitsee oman lainsäädäntönsä perusteella kussakin tapauksessa erikseen sen, onko syyte nostettava.

Suomessa syytteen nostamisesta ulkomailla tehdyn rikoksen osalta päättää oikeuskansleri. Tästä on säädetty rikoslain 1 luvussa (320/63). Sopimuspuolen velvollisuus ryhtyä syytetoimenpiteisiin tämän sopimuksen nojalla koskee sopimuspuolen omia kansalaisia sekä sellaisia pyynnön esittäneen sopimuspuolen kansalaisia, jotka asuvat pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella.

Artiklan 2 kappaleeseen on otettu yksityiskohtaiset määräykset syyttämispynnön sisällöstä ja liitteistä.

Artiklan 3 kappaleen mukaan pyyntöön on liitettävä varmennetut jäljennökset esitutkinta-asiakirjoista ja käytettävissä olevat esinetodisteet.

Artiklan 4 kappale velvoittaa pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen ilmoittamaan pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle pyynnön johdosta tehdystä päätöksestä, ja jos syytetoimenpiteisiin on ryhdytty, toimenpiteen tuloksesta.

*27 artikla. Tietojen antaminen rikostuomioista.* Artiklan mukaan kumpikin sopimuspuoli antaa pyynnöstä tietoja tuomioistuinten antamista lainvoiman saaneista rikostuomioista. Edellytyksenä on, että henkilö, josta tietoja pyydetään, on syytteessä rikoksesta pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella. Rikosasioiden asianmukainen käsittely edellyttää, että oikeusviranomaisella on käytettävänä syytetyn aikaisempaa rikollisuutta koskevat tiedot. Artiklan määräys ei velvoita Suomen viranomaisia

antamaan tietoja tuomioista, joita ei merkitä rikosrekisteriin.

#### 4. IV luku

##### Loppumääräykset

28, 29 ja 30 artikla. (Loppumääräykset). Artikloihin sisältyvät tavanmukaiset loppumääräykset sopimuksen suhteesta sopimuspuolten muihin ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tekemiin sopimuksiin, sopimuksen ratifioimisesta ja sen voimasaoloajasta.

#### 5. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Koska sopimuksen todistajan ja asiantuntijan kieltäytymisoikeutta koskeva 9 artiklan määräys, todistajan, asiantuntijan, asianosaisen ja syytetyn koskemattomuutta koskeva 10 artiklan määräys sekä avioeroasioissa annettuja päätöksiä koskeva 21 artiklan määräys kuuluvat lainsäädännön alaan, on eduskunnan hyväksyminen tarpeellinen.

#### 6. Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä ratifioimiskirjojen vaihtamisesta. Tarkoitus on, että sopimus tulee voimaan ensi tilassa. Sopimuksen eräiden määräysten hyväksymistä koskeva laki on tarkoitus saattaa voimaan samana päivänä kuin sopimus.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

*että Eduskunta hyväksyisi ne Budapestissä 22 päivänä toukokuuta 1981 Suomen Tasavallan ja Unkarin Kansantasavallan välillä oikeussuojasta ja oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosasioissa tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.*

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

## Laki

Unkarin Kansantasavallan kanssa oikeussuojasta ja oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosasioissa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

### 1 §

Budapestissä 22 päivänä toukokuuta 1981 Suomen Tasavallan ja Unkarin Kansantasavallan välillä oikeussuojasta ja oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosasioissa tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

### 2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

### 3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1982

Tasavallan Presidentti  
MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri Pär Stenbäck

## SOPIMUS

Suomen Tasavallan ja Unkarin Kansantasavallan välillä oikeussuojasta ja oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosasioissa

Suomen Tasavallan Presidentti ja Unkarin Kansantasavallan Puhemiesneuvosto,

vahvistaen pyrkivänsä, Helsingissä 1 päivänä elokuuta 1975 allekirjoitetun Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin päätössiakirjan mukaisesti, kehittämään ja syventämään keskinäistä oikeudellista yhteistoimintaa siviili-, perhe- ja rikosasioissa,

ovat päättäneet tehdä tämän sopimuksen ja tässä tarkoituksessa määränneet valtuutetuikseen:

Suomen Tasavallan Presidentti

Suomen Tasavallan Oikeusministeri Christoffer Taxellin,

Unkarin Kansantasavallan Puhemiesneuvosto Unkarin Kansantasavallan Oikeusministeri Imre Markójan,

jotka vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi havaitut valtakirjansa, ovat sopineet seuraavasta:

## I luku

## Yleiset määräykset

## 1 artikla

## Oikeussuoja

1. Sopimuspuolen kansalaiset nauttivat toisen sopimuspuolen alueella tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, joiden toimivaltaan siviili-, perhe- ja rikosasiat kuuluvat, samantyyppistä henkilöön ja omaisuuteen kohdistuvaa oikeussuojaa kuin omat kansalaiset.

## SZERZÖDÉS

a Finn Köztársaság és a Magyar Népköztársaság között a polgári, családjogi és büntető ügyekben nyújtandó jogvédelemről és jogsegélyről

A Finn Köztársaság Elnöke és a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa,

megerősítve arra irányuló törekvésüket, hogy az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet 1975. augusztus 1-én Helsinkiben aláírt Záróokmányával összhangban tovább fejlesszék és előmozdítsák a kölcsönös jogi együttműködést a polgári, családjogi és büntetőügyekben,

elhatározták e Szerződés megkötését és kijelölték meghatalmazott képviselőiket:

A Finn Köztársaság Elnöke

Christoffer Taxell Urat, a Finn Köztársaság igazságügyminiszterét

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

Dr. Markója Imre Urat, a Magyar Népköztársaság igazságügyminiszterét

akik kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után

megállapodtak a következőkben:

## I. Fejezet

## Általános rendelkezések

## 1. Cikk

## Jogvédelem

(1) Az egyik Szerződő Fél állampolgárait a másik Szerződő Fél területén a bíróságok és a polgári, családjogi és büntető ügyekben eljáró más hatóságok előtt személyük és vagyonuk tekintetében ugyanolyan jogvédelem illeti meg, mint a másik Szerződő Fél állampolgárait.

2. Sopimuspuolen kansalaisilla on oikeus vapaasti ja esteettömästi kääntyä tämän artiklan 1 kappaleessa mainittujen toisen sopimuspuolen viranomaisten puoleen ja he voivat esiintyä niissä, esittää hakemuksia ja nostaa kankeita samoilla ehdoilla kuin omat kansalaiset.

3. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan vastaavasti myös sopimuspuolten alueella niiden lainsäädännön mukaisesti perustettuihin oikeushenkilöihin ja muihin yhteenliittymiin, jotka voivat esiintyä asianosaisina oikeudenkäynnissä.

## 2 artikla

### *Oikeusapu*

1. Sopimuspuolten oikeusviranomaiset (tuomioistuimet ja viralliset syyttäjät) antavat toisilleen pyynnöstä oikeusapua siviili-, perhe- ja rikosasioissa.

2. Muut viranomaiset, joiden toimivaltaan siviili-, perhe- ja rikosasiat kuuluvat toimittavat oikeusapupyynnöt pyynnön esittävän sopimuspuolen oikeusviranomaisten välityksellä.

## 3 artikla

### *Oikeusavun laajuus*

1. Sopimuspuolet antavat pyynnöstä toisilleen oikeusapua noudattaen oikeusapupyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön vaatimuksia erityisesti toimittamalla asiakirjoja tiedoksi, kuulemalla todistajia, asiantuntijoita ja asiaan osallisia, luovuttamalla todisteita, suorittamalla asiantuntijatarkastuksia ja katselmuksia.

2. Oikeusapupyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee ryhtyä tässä soimuksessa tarkoitettuihin toimenpiteisiin viivytyksettä ja noudattaen kiireellisintä oman lainsäädäntönsä mukaista menettelyä. Pynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin turvatakseen oikeusapupyynnön asianmukaisen toimeenpanon.

## 4 artikla

### *Yhteydenpitojärjestys*

1. Sopimuspuolten oikeusviranomaiset pitävät yhteyttä toisiinsa oikeusapua koskevissa kysymyksissä keskusviranomaisten välityksellä.

(2) Az egyik Szerződő Fél állampolgárai szabadon és akadálytalanul fordulhatnak a másik Szerződő Félnek az /1/ bekezdésben említett hatóságaihoz, ott ugyanolyan feltételek mellett jelenhetnek meg, terjeszhetnek elő indítványokat és indíthatnak eljárásokat, mint a másik Szerződő Fél állampolgárai.

(3) A Szerződés rendelkezéseit kell alkalmazni azokra a jogi személyekre is, amelyek a Szerződő Felek területén azok jogszabályainak megfelelően jöttek létre, valamint más, olyan szervezetekre is, amelyek a bírósági eljárásban félként szerepelhetnek.

## 2. Cikk

### *Jogsegély*

(1) A Szerződő Felek igazságügyi hatóságai /bíróságok és ügyészségek/ megkeresésre jogsegélyt nyújtanak egymásnak a polgári, családjogi és büntető ügyekben.

(2) A polgári, családjogi és büntető ügyekben eljáró más hatóságok a jogsegély iránti megkereséseiket a megkereső Fél igazságügyi hatóságai útján terjesztik elő.

## 3. Cikk

### *A jogsegély terjedelme*

(1) A Szerződő Felek megkeresésre jogsegélyt nyújtanak egymásnak, a megkeresett Szerződő Fél jogszabályainak megfelelően, különösen iratok kézbesítésével, tanúk, szakértők és érdekelt személyek meghallgatásával, bizonyítékként szereplő tárgyak megküldésével, szakértői vizsgálat és helyszíni szemle lefolytatásával.

(2) A Szerződésben meghatározott intézkedéseket a megkeresett Fél haladéktalanul és a jogszabályai szerinti legcélszerűbb módon teszi meg. A megkeresett Fél megteszi mindazokat az intézkedéseket, amelyek a jogsegélyre vonatkozó megkeresés megfelelő teljesítéséhez szükségesek.

## 4. Cikk

### *Az érintkezés módja*

(1) A jogsegélyforgalomban a Szerződő Felek igazságügyi hatóságai a központi hatóságok útján érintkeznek egymással.

2. Tässä sopimuksessa tarkoitettuina keskusviranomaisina toimivat, Suomen Tasavallassa, oikeusministeriö ja, Unkarin Kansantasavallassa, oikeusministeriö ja ylin syyttäviviranomainen.

## 5 artikla

### *Oikeusapupyynnön muoto ja sisältö*

1. Oikeusapupyynnö on tehtävä kirjallisesti ja sen tulee sisältää:

a) pyynnön esittänyt viranomainen ja se viranomainen, joka huolehtii pyynnön toimeenpanosta, jos tämä on pyynnön esittäneen viranomaisen tiedossa;

b) asia, jossa oikeusapua pyydetään ja pyynnön sisältö;

c) asianomaisten henkilöiden nimet, heidän kansalaisuutensa, ammattinsa sekä kotipaikkansa ja tosiasiallinen oleskelupaikkansa;

d) tämän kappaleen c kohdassa mainittujen henkilöiden edustajien nimet ja osoitteet;

e) asiakirjojen tiedoksiantoa koskevassa asiassa tiedoksiannettava asiakirja;

f) tarvittaessa selonteko selvitetävistä tosiasioista sekä luettelo tarvittavista asiakirjoista ja muista todisteista;

g) rikosasioissa lisäksi kertomus tehdyn rikoksen tosiseikoista ja sen oikeudellinen luonnehdinta.

2. Oikeusapupyynnössä tulee olla toimivaltaisen henkilön allekirjoitus sekä leima.

## 6 artikla

### *Oikeusapupyynnön toimeenpanojärjestys*

1. Viranomainen, joka huolehtii oikeusapupyynnön toimeenpanosta, soveltaa oman valtionsa lainsäädäntöä. Tämä voi kuitenkin pyynnöstä noudattaa muuta muotoa tai menettelyä, jollei se ole ristiriidassa pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön kanssa.

2. Jos viranomainen, jolle pyyntö on osoitettu, ei ole toimivaltainen antamaan oikeusapua, pyyntö on lähetettävä toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava tästä asianmuksaisesti pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

(2) E Szerződés alkalmazása szempontjából Központi Hatóságok; a Finn Köztársaság részéről az Igazságügyi Minisztérium, a Magyar Népköztársaság részéről az Igazságügyi Minisztérium és a Legfőbb Ügyészség.

## 5. Cikk

### *A jogsegély iránti megkeresés alaki és tartalmi kellékei*

(1) A jogsegély iránti megkeresést írásban kell előterjeszteni és annak tartalmaznia kell:

a) a megkereső hatóságot, és ha a megkereső hatóság előtt ismert, a megkeresett hatóságot;

b) a megkeresés tárgyát és tartalmát;

c) az érintett személyek nevét, állampolgárságát, foglalkozását és állandó vagy ideiglenes lakóhelyét;

d) a c) pontban említett személyek képviselőinek nevét és lakcímét;

e) irat kézbesítésére irányuló megkeresés esetében a kézbesítendő irat megjelölését;

f) amennyiben szükséges, azokat a tényeket, amelyekre vonatkozóan a bizonyítékokat be kell szerezni, valamint a kért okiratok és más bizonyítékok jegyzékét;

g) büntetőügyekben ezeken felül a bűncselekményt megalapozó tényeket és a bűncselekmény jogi minősítését.

(2) A jogsegély iránti megkeresést az illetékes személy aláírásával és hivatalos pecséttel kell ellátni.

## 6. Cikk

### *A jogsegély iránti megkeresés teljesítésének módja*

(1) A megkeresést teljesítő hatóság a saját jogszabályait alkalmazza a módzatok és a követendő eljárások tekintetében. E hatóság azonban kérelemre más módzatokat és eljárásokat alkalmaz, ha ezek nem ellentétesek a megkeresett Fél jogával.

(2) Ha a megkeresett hatóság nem illetékes a megkeresés teljesítésére, átteszi azt az illetékes hatósághoz, és erről megfelelően tájékoztatja a megkereső hatóságot.

3. Pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä sille on hyvissä ajoin ilmoitettava pyydetyt toimenpiteen suorittamisen ajasta ja paikasta. Ilmoitus on samoin annettava asianosaisille tiedoksi, jotta he voivat olla läsnä pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lain-säädännön mukaisesti.

4. Pyynnön esittäneelle viranomaiselle on kirjallisesti ilmoitettava pyynnön toimeenpanosta. Jos pyyntöä ei voida panna toimeen, on pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen viranomaisen kirjallisesti ilmoitettava tästä pyynnön esittäneelle viranomaiselle, mainittava syyt siihen sekä palautettava asiakirjat.

### 7 artikla

#### *Asiakirjojen tiedoksianto*

1. Sopimuspuolen tulee toimittaa tiedoksianto, jos tiedoksi annettava asiakirja on laadittu tämän sopimuspuolen virallisella kielellä tai jollakin sen virallisista kielistä tai siihen on liitetty varmennettu käännös jollekin mainituista kielistä. Asiakirja on kuitenkin annettava tiedoksi, vaikka sitä ei olekaan laadittu tässä artiklassa tarkoitettulla kielellä, toimittamalla se vastaanottajalle, joka vapaaehtoisesti suostuu ottamaan sen vastaan.

2. Asiakirjat, jotka koskevat kutsumista tai haastamista pyynnön esittäneen sopimuspuolen viranomaisen eteen, on toimitettava pyynnön vastaanottavalle sopimuspuolelle vähintään neljäkymmentäviisi päivää ennen kutsussa tai haasteessa mainittua asian käsittelypäivää.

3. Tiedoksiantopyyntöön on liitettävä tiedoksi annettava asiakirja tai sen jäljennös. Asiakirjat on annettava kaksin kappalein.

4. Asiakirja, joka koskee kutsumista tai haastamista pyynnön esittäneen sopimuspuolen viranomaisen eteen, ei saa sisältää määräyksiä pakkokeinoista poissaolon varalta.

### 8 artikla

#### *Asiakirjojen tiedoksiantotodistus*

Toditus asiakirjan tiedoksiannosta laaditaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella voimassa olevien säännösten mukaisesti. Todistuksessa on mainittava tiedoksiannon aika, paikka ja tapa sekä sen henkilön nimi, jolle asiakirja on toimitettu.

(3) A megkereső hatóságot kérelmére megfelelő időben értesíteni kell a megkeresés teljesítésének helyéről és időpontjáról. Ezt az értesítést meg kell küldeni a feleknek is, hogy a megkeresett Fél jogszabályainak megfelelő módon jelen lehessenek.

(4) A megkeresés teljesítéséről a megkereső hatóságot írásban értesíteni kell. Ha a megkeresés nem teljesíthető, a megkeresett Fél hatósága erről írásban értesíti a megkereső hatóságot, közli az okokat, amelyek miatt a megkeresés nem volt teljesíthető, és visszaküldi a megküldött iratokat.

### 7. Cikk

#### *Iratok kézbesítése*

(1) A Szerződő Fél akkor teljesíti az iratok kézbesítését, ha a kézbesítendő irat ennek a Szerződő Félnek a hivatalos nyelvén vagy az egyik hivatalos nyelvén készült, vagy ilyen nyelven hiteles fordítást csatoltak hozzá. Az e cikkben említett nyelvektől eltérő más nyelven készített iratot is kézbesíteni kell annak a címzettnek, aki azt önként átveszi.

(2) A megkereső Fél hatósága előtti megjelenésre vonatkozó idézést tartalmazó iratot a megkeresett Fél hatóságához a határnap előtt negyvenöt nappal el kell juttatni.

(3) A megkereséshez csatolni kell a kézbesítendő iratot vagy annak másolatát. Az iratokat két példányban kell csatolni.

(4) A megkereső Fél hatósága előtti megjelenésre való idézés nem tartalmazhat olyan megjegyzést, amely meg nem jelenés esetén kényszerítő eszköz alkalmazására utal.

### 8. Cikk

#### *A kézbesítés igazolása*

Az irat kézbesítésének megtörténtéről szóló igazolást a megkeresett Fél területén irányadó szabályok szerint kell kiállítani. Az igazolásnak tanúsítania kell a kézbesítés idejét, helyét és módját, valamint annak a személynek a nevét, akinek az iratot átadták.

## 9 artikla

*Oikeus kieltäytyä antamasta lausuntoja*

1. Henkilöllä, joka on oikeusapupyynnön nojalla kutsuttu pyynnön esittäneen tai vastaanottaneen sopimuspuolen viranomaisen eteen todistajana tai asiantuntijana, on oikeus kieltäytyä todistamasta tai antamasta lausuntoa, jos hänellä on kieltäytymiseen oikeus tai velvollisuus pyynnön esittäneen tai vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan.

2. Pyyntöön esittäneen viranomaisen tulee liittää oikeusapupyyntöön selvitys tämän artiklan 1 kappaleessa mainittuja oikeuksia ja velvollisuuksia koskevasta pyynnön esittäneen sopimuspuolen lainsäädännöstä.

## 10 artikla

*Todistajan, asiantuntijan, asianosaisen ja syytetyn koskemattomuus*

1. Henkilöä, joka todistajana, asiantuntijana, tai asianosaisena kutsun tai haasteen saatuaan vapaaehtoisesti saapuu pyynnön esittäneen sopimuspuolen viranomaisen eteen, ei saa, kansalaisuudestaan riippumatta, tämän sopimuspuolen alueella panna syytteen, vangita tai rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan sellaisen rikoksen johdosta, joka on tapahtunut ennen hänen saapumistaan tämän sopimuspuolen alueelle tai tuomion perusteella, joka on hänelle määrätty sellaisesta rikoksesta.

2. Henkilöä, joka haasteen saatuaan vapaaehtoisesti saapuu pyynnön esittäneen sopimuspuolen viranomaisen eteen vastaamaan rikosasiassa, ei saa, kansalaisuudestaan riippumatta, tämän sopimuspuolen alueella panna syytteen, vangita tai rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan sellaisen rikoksen johdosta, joka on tapahtunut ennen hänen saapumistaan tämän sopimuspuolen alueelle tai tuomion perusteella, joka on hänelle määrätty sellaisesta rikoksesta, ellei tätä rikosta ole mainittu haasteessa.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettu koskemattomuus lakkaa, kun asianomainen henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueelta kahdeksan yhtäjaksoisen päivän ajan laskettuna siitä päivästä, jolloin hänelle on virallisesti ilmoitettu, ettei hänen läsnäolonsa enää

## 9. Cikk

*Tanuvallomás és szakértői vélemény megtagadása*

(1) A jogsegély iránti megkeresésre valamely Szerződő Fél hatósága előtt megjelent tanu, illetőleg szakértő megtagadhatja a tanuvallomását, illetőleg a szakértői vélemény megadását, ha a megkereső Fél vagy a megkeresett Fél jogszabályai szerint a tanuvallomás, illetőleg a szakértői vélemény megtagadására jogosult vagy köteles.

(2) A megkereső hatóság a tanukihallgatás vagy szakértői vélemény beszerzése iránti megkeresésében tájékoztatja a megkeresett hatóságot a megkereső Félnek az (1) bekezdésben említett jogokra és kötelezettségekre vonatkozó jogszabályairól.

## 10. Cikk

*A tanu, a szakértő, a fél és a terhelt mentessége*

(1) Azt a személyt, aki a saját szabad akaratából tanuként, szakértőként vagy peres félként idézésre megjelenik a megkereső Fél hatósága előtt, ennek a Félnek a területén az állampolgárságára való tekintet nélkül nem lehet büntető eljárás alá vonni, őrizetbe venni, vagy személyes szabadságában bármilyen más módon korlátozni az említett Fél területére való megérkezését megelőzően elkövetett bármilyen cselekmény vagy meghozott ítélet alapján.

(2) Azt a személyt, aki a saját szabad akaratából azért jelenik meg idézésre a megkereső Fél hatósága előtt, hogy az ellene indított eljárásban nyilatkozatot tegyen, ennek a Félnek a területén az állampolgárságára való tekintet nélkül nem lehet büntető eljárás alá vonni, őrizetbe venni, vagy személyes szabadságában bármilyen más módon korlátozni az említett Fél területére való megérkezését megelőzően elkövetett olyan bűncselekmény vagy meghozott ítélet alapján, amely az idézésben nem szerepelt.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben biztosított mentesség hatályát veszti, ha az érintett személynek, attól a naptól számítva, amelyen az igazságügyi hatóságok tájékoztatták őt arról, hogy a jelenlétére már nincs szükség, nyolc egymást követő naptól álló idő állt rendelkezésére a távozásra és ennek ellenére a megkereső Fél

ole tarpeen, on tästä huolimatta jäänyt pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueelle, tai poistuttuaan sieltä on vapaaehtoisesti palannut sinne takaisin. Tähän määräaikaan ei lueta sellaista aikaa, jona asianomainen henkilö ei ole hänestä riippumattomista syistä voinut poistua pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueelta.

4. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettua henkilöä, joka esitetyn pyynnön perusteella tiedoksiannetusta kutsusta tai haasteesta huolimatta on jäänyt saapumatta, ei saa tästä syystä rangaista eikä häntä kohtaan saa tämän johdosta käyttää muita pakkokeinoja.

5. Tiedoksiantopyynnössä, joka sisältää kutsun tai haasteen todistajalle tai asiantuntijalle, on mainittava matka- ja toimeentulokuluina maksettavien korvausten määrät, palkkiona suoritettava määrä sekä asiantuntijan osalta hänen tehtävästään suoritettava palkkio. Näiden henkilöiden vaatimuksesta pyynnön esittäneen sopimuspuolen on suoritettava ennakkomaksu kulujen korvaukseksi.

#### 11 artikla

##### *Asiakirjojen laillistaminen*

Tätä sopimusta sovellettaessa sopimuspuoli hyväksyy toisen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten antamat tai oikeiksi todistamat asiakirjat ilman laillistamista tai muuta vastaavaa muodollisuutta.

#### 12 artikla

##### *Väestökirjatietojen ja muiden asiakirjojen toimittaminen*

Tämän sopimuksen soveltamiseksi kumpikin sopimuspuoli antaa lainsäädäntönsä mukaisesti toiselle sopimuspuolelle pyynnöstä väestökirjatietoja, koulutusta koskevia todistuksia, työtodistuksia ja muita asiakirjoja, jotka koskevat toisen sopimuspuolen kansalaisten ja sen alueella kotipaikan omaavien henkilöiden henkilökohtaisia oikeuksia. Mainitut tiedot ja asiakirjat annetaan käännöksettä ja maksuitta.

#### 13 artikla

##### *Oikeusavun epäminen*

1. Oikeusapu voidaan evätä, jos sen antaminen saattaa loukata pyynnön vastaanottaneen

területén maradt, vagy elhagyta azt ugyan, de oda önként visszatért. Ebbe az időtartamba nem számít bele az az idő, amely alatt az érintett személy az említett területet tőle független okokból nem hagyhatta el.

(4) Ha az (1), illetőleg a (2) bekezdésben említett személy nem tesz eleget a megkeresésben kért idézésnek, ennek elmulasztása miatt nem lehet vele szemben semmiféle büntetést vagy kényszerítő eszközt alkalmazni.

(5) A tanu vagy szakértő részére szóló idézés kézbesítésére irányuló megkeresésben meg kell jelölni a megtérítendő utazási és napi-dij-költségek mértékét, a számára kifizetendő keresetmegtérítést, továbbá a szakértőnek a munkájáért járó díjazást. Az érintett személy kérésére a megkereső Fél a kiadásokra előleget helyez letétbe.

#### 11. Cikk

##### *Az iratok hitelesítése*

Az egyik Szerződő Fél illetékes hatóságai által kiállított vagy hitelesített iratokat a Szerződés alkalmazása során a másik Szerződő Fél minden további hitelesítés vagy más hasonló alakiség nélkül elfogadja.

#### 12. Cikk

##### *Anyakönyvi kivonatok és más okiratok*

A Szerződés alkalmazása során a Szerződő Felek jogszabályaiknak megfelelően kérelemre kölcsönösen megküldik egymásnak a másik Szerződő Fél állampolgáira és annak területén élő állandó lakosaira vonatkozó anyakönyvi kivonatok, képesítésre vonatkozó okiratokat, munkaviszonyban eltöltött időt tanúsító igazolásokat, valamint személyes jogokat érintő más okiratokat. A kiállított anyakönyvi kivonatok és okiratokat fordítás nélkül és díjmentesen kell átadni.

#### 13. Cikk

##### *A jogsegély megtagadása*

(1) A jogsegély megtagadható, ha a teljesítése sérthetné a megkeresett Fél szuvereni-



sopimuspuolen täysivaltaisuutta tai vaarantaa sen turvallisuutta taikka on ristiriidassa sen lainsäädännön peruseräkkeiden kanssa.

2. Oikeusapu rikosasioissa voidaan lisäksi evätä, jos:

a) asia koskee tekoa, jota pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lain mukaan ei katsota rikokseksi mukaan luettuina erityisesti vero-, tulli- ja valuuttarikokset;

b) asia koskee tekoa, jonka osalta pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella syytteessä oleva henkilö on pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella haastettu oikeudenkäyntiin tai lainvoimaisella päätöksellä tuomittu rangaistukseen tai vapautettu syytteestä;

c) rikoksen johdosta on käynnissä esitutkinta pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella;

d) pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset ovat päättäneet olla syyttämättä asiassa tai esitutkinta on keskeytetty tai asia on oikeudessa jätetty sillensä; tai

e) oikeus panna rikos syytteeseen tai siitä tuomittu rangaistus täytäntöön on vanhentunut pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lain mukaan.

## 14 artikla

### *Kielet*

1. Jollei tämän sopimuksen 7 artiklan 1 kapaleen tai 26 artiklan 3 kappaleen määräyksistä muuta johdu, oikeusapupyynnöön ja siihen liitettyihin asiakirjoihin tulee liittää varmennettu käännös asiakirjoista pyynnön vastaanottavan sopimuspuolen viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä tai englannin tai saksan kielelle, jollei kysymyksessä olevaa asiakirjaa ole laadittu jollakin näistä kielistä.

2. Oikeusapupyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen toimittama vastaus ja kaikki muut ilmoitukset voidaan laatia pyynnön esittäneen tai vastaanottaneen sopimuspuolen virallisella kielellä tai jollakin sen virallisista kielistä tai englannin tai saksan kielellä.

3. Jos asiakirjoihin tämän sopimuksen määräysten mukaan tulee liittää varmennettu käännös oikeusapupyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen viralliselle kielelle tai jollekin sen

tását vagy biztonságát, vagy összeférhetetlen volna a jogrendszerének alapvető elveivel.

(2) Büntető ügyekben a jogsegély megtagadható akkor is, ha:

a) olyan bűncselekményre vonatkozik, amely a megkeresett Fél jogszabályai szerint nem büntetendő, ideértve különösen a pénzügyi bűncselekményeket;

b) olyan bűncselekményre vonatkozik, amely miatt az ellen a személy ellen, akit a megkereső Fél területén büntető eljárás alá vontak a megkeresett Fél területén bírósági eljárás van folyamatban, illetőleg ott jogerősen elítélték vagy felmentették;

c) olyan bűncselekményre vonatkozik, amelyben a megkeresett Fél területén nyomozás folyik;

d) a megkeresett Fél illetékes hatóságai a kérdéses cselekményre vonatkozóan a nyomozást megtagadó, illetőleg a nyomozást vagy az eljárást megszüntető határozatot hoztak; vagy;

e) a határozat végrehajthatósága a megkeresett Fél joga szerint elévült.

## 14. Cikk

### *Nyelvhasználat a jogsegélyforgalomban*

(1) A jogsegély iránti megkereséshez, valamint a hozzá csatolt valamennyi irathoz — a Szerződés 7. cikk (1) bekezdésében és a 26. cikk (3) bekezdésében foglaltakat nem érintve — mellékelni kell a megkeresett Fél hivatalos nyelvére, vagy egyik hivatalos nyelvére, német vagy angol nyelvre készült hiteles fordítást, ha a szóbanforgó iratokat nem az említett nyelvek valamelyikén szövegezték meg.

(2) A megkeresett Fél a jogsegély iránti megkeresésre a választ és minden más értesítést saját hivatalos nyelvén, a megkereső Fél hivatalos nyelvén, német nyelven vagy angol nyelven adhatja meg.

(3) Ha a Szerződés szerint az iratokhoz a megkeresett Fél hivatalos nyelvére, egyik hivatalos nyelvére, német nyelvre vagy angol nyelvre készült hiteles fordítást kell csatolni, a hite-

virallisista kielistä tai englannin tai saksan kielelle, tulee käännösten olla virallisen kielenkääntäjän, notaarin, keskusviranomaisen tai jommankumman sopimuspuolen diplomaattisen edustajan tai konsuliviranomaisen laatimia tai varmentamia.

4. Suomen Tasavallan viralliset kielet ovat suomen ja ruotsin kieli. Unkarin Kansantasavallan virallinen kieli on unkarin kieli.

#### 15 artikla

##### *Tietojen vaihto*

Sopimuspuolten keskusviranomaiset antavat toisilleen pyynnöstä tietoja voimassa olevasta tai olleesta lainsäädännöstä sekä oikeuskäytännöstä tätä sopimusta sovellettaessa esille tulevissa oikeudellisissa kysymyksissä.

#### 16 artikla

##### *Oikeusapukulut*

1. Sopimuspuolet eivät vaadi toisiltaan maksuja tai korvausta oikeusavun antamisesta aiheutuneista kuluista.

2. Pynnön esittäneen sopimuspuolen pyynnöstä pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli ilmoittaa pyynnön toimeenpanosta aiheutuneet maksut ja kustannukset.

#### 17 artikla

##### *Vapautus kuluja koskevan vakuuden asettamisvelvollisuudesta*

Sopimuspuolten kansalaisille, jotka esiintyvät toisen sopimuspuolen tuomioistuimissa, ei voida määrätä asetettavaksi takausta tai vakuutta sillä perusteella, että he ovat ulkomalaisia tai että heillä ei ole kotipaikkaa tai tosiasiallista oleskelupaikkaa tämän sopimuspuolen alueella.

#### 18 artikla

##### *Maksuton oikeusturva*

Sopimuspuolen kansalaiset saavat toisen sopimuspuolen alueella samoin perustein ja eduin kuin omat kansalaiset maksutonta oikeudellista apua sekä maksuttoman oikeudenkäynnin.

les fordítást hiteles fordító, közjegyző, a Szerződő Felek központi hatósága, diplomáciai vagy konzuli képvisellete készítheti el vagy hitelesítheti.

(4) A Finn Köztársaság hivatalos nyelve a finn és a svéd, a Magyar Népköztársaság hivatalos nyelve a magyar.

#### 15. Cikk

##### *Tájékoztatás*

A Szerződő Felek központi hatóságai a Szerződés alkalmazása során felmerülő kérdésekben tájékoztatást adnak egymásnak az államban hatályos illetőleg hatályban volt jogszabályokról, valamint bírói gyakorlatról.

#### 16. Cikk

##### *A jogsegély költségei*

(1) A Szerződő Felek a jogsegély teljesítése során felmerült költségeket nem számítják fel egymásnak.

(2) A megkeresett Fél kérelemre, tájékoztatja a megkereső Felet a jogsegély teljesítésével kapcsolatban felmerült költségekről.

#### 17. Cikk

##### *Perköltségbiztosíték alóli mentesség*

Az egyik Szerződő Fél állampolgárát, aki a másik Szerződő Fél bírósága előtt fellép, semiféle biztosíték vagy letét adására nem lehet kötelezni abból az okból, mert külföldi vagy mert belföldön nincs állandó vagy ideiglenes lakóhelye.

#### 18. Cikk

##### *Költségmentesség és jogi tanácsadás*

Az egyik Szerződő Fél állampolgárai a másik Szerződő Fél területén ugyanolyan feltételek mellett és ugyanolyan terjedelemben részesülnek költségmentességben és jogi tanácsadásban, mint annak a saját állampolgárai.

## 19 artikla

*Maksutonta oikeusturvaa koskevat todistukset*

1. Henkilö-, perhe- ja varallisuusasemaa koskevat todistukset, joita mahdollisesti vaaditaan maksuttoman oikeusturvan saamiseksi, antavat sen sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset, missä asianomaisella henkilöllä on kotipaikka tai tosiasiallinen oleskelupaikka.

2. Jollei sopimuspuolen kansalaisella, joka hakee maksutonta oikeusturvaa, ole kotipaikkaa tai tosiasiallista oleskelupaikkaa kummankaan sopimuspuolen alueella, todistukset voi antaa tai todistaa oikeiksi sen sopimuspuolen diplomaattinen edustaja tai konsuliviranomainen, jonka kansalainen hän on.

3. Viranomainen, joka tekee päätöksen maksuttoman oikeusturvan myöntämisestä koskevassa asiassa, voi vaatia lisätietoja todistuksen antaneelta viranomaiselta.

## 20 artikla

*Maksuttoman oikeusturvan hakeminen*

Sopimuspuolen kansalainen, joka aikoo hakea toisen sopimuspuolen viranomaiselta tämän sopimuksen 18 artiklassa tarkoitettua maksutonta oikeusturvaa, voi antaa tätä tarkoitettavan hakemuksen sen sopimuspuolen toimivaltaiselle viranomaiselle, missä hänellä on kotipaikka tai tosiasiallinen oleskelupaikka. Tämä viranomainen toimittaa hakemuksen yhdessä tämän sopimuksen 19 artiklan mukaisesti annettujen todistusten kanssa toisen sopimuspuolen toimivaltaiselle viranomaiselle.

## II luku

*Siviili- ja perheasioita koskevia erityismääräyksiä*

## 21 artikla

*Avioeroa koskevat päätökset*

Sopimuspuolen kansalaisten avioeroa koskevat sopimuspuolen alueella annetut lainvoimaiset päätökset tunnustetaan toisen sopimuspuolen alueella, jos

## 19. Cikk

*A költségmentességhez, illetőleg a jogi tanácsaláshoz szükséges igazolások*

(1) A költségmentesség, illetőleg a jogi tanácsadás megadásához esetleg szükséges — a kérelmező személyi és családi viszonyairól, valamint anyagi helyzetéről szóló — igazolásokat annak a Szerződő Félnek az illetékes hatósága állítja ki, amelynek területén a kérelmező állandó vagy ideiglenes lakóhelye van.

(2) Ha a Szerződő Fél költségmentességet, illetőleg jogi tanácsadást kérő állampolgárának egyik Szerződő Fél területén sincs sem állandó, sem ideiglenes lakóhelye, az igazolást annak a Félnek a diplomáciai vagy konzuli képvisellete állítja ki, amelynek az állampolgára.

(3) A költségmentesség, illetőleg a jogi tanácsadás megadására illetékes hatóság kiegészítő tájékoztatásokat kérhet az igazolást kiállító hatóságtól.

## 20. Cikk

*Kölségmentesség, illetőleg jogi tanácsadás megadására irányuló kérelem*

Az egyik Szerződő Félnek az az állampolgára, aki a Szerződés 18. cikkében említett költségmentességben vagy jogi tanácsadásban kíván részesülni a másik Szerződő Fél valamelyik hatóságánál, a kérelmét annak a Szerződő Félnek az illetékes hatóságánál is előterjesztheti, amelynek területén állandó vagy ideiglenes lakóhelye van. Ez utóbbi hatóság a kérelmet a Szerződés 19. cikke szerinti igazolásokkal együtt megküldi a másik Szerződő Fél illetékes hatóságának.

## II. Fejezet

*Polgári és családjogi ügyekre vonatkozó különleges rendelkezések*

## 21. Cikk

*Házasság felbontására vonatkozó határozatok*

Az egyik Szerződő Fél területén meghozott, a Szerződő Felek állampolgárainak házasságát felbontó, jogerős határozatot a másik Szerződő Fél területén is el kell ismerni, ha:

a) kumpikin puoliso oli sen sopimuspuolen kansalainen, jonka viranomaisen on antanut päätöksen; tai

b) kummallakin puolisollla oli kotipaikka sen sopimuspuolen alueella, jonka viranomaisen on antanut päätöksen.

## 22 artikla

### *Kadonneeksi tai kuolleeksi julistaminen ja kuolemantapauksen vahvistaminen*

Sopimuspuolen tuomioistuimen antama kadonneeksi tai kuolleeksi julistamista tai kuolemantapauksen vahvistamista koskeva lainvoimainen päätös tunnustetaan toisen sopimuspuolen alueella, jos asianomainen henkilö, hetkellä, jolloin hän viimeisten tietojen mukaan oli elossa, oli sen sopimuspuolen kansalainen, jonka tuomioistuin on antanut päätöksen.

## 23 artikla

### *Tunnustamisen epäminen ja menettely*

1. Tämän sopimuksen 21 ja 22 artiklassa tarkoitetun päätöksen tunnustaminen voidaan evätä, jos

a) päätös oli annettu ennen tämän sopimuksen voimaantuloa;

b) samojen asianosaisten välinen ja samaa kysymystä koskeva oikeudenkäynti on vireillä sen sopimuspuolen viranomaisessa, missä tunnustamista haetaan ja tämä oikeudenkäynti oli pantu vireille aikaisemmin;

c) päätös on ristiriidassa sen sopimuspuolen alueella annetun päätöksen kanssa, missä tunnustamista haetaan tai sellaisen päätöksen kanssa, joka tämän sopimuspuolen on tunnustettava ja päätös oli annettu samoja asianosaisia ja samaa kysymystä koskeneessa oikeudenkäynnissä, joka oli pantu vireille ennen sitä oikeudenkäyntiä, missä ensiksi mainittu päätös on annettu;

d) päätös on annettu oikeudenkäynnissä, jossa vastaaja ei ole ollut saapuvilla eikä hänelle ollut annettu riittävän ajoissa tietoa oikeudenkäynnin vireillepanemisesta niin, että hän olisi voinut osallistua oikeudenkäyntiin; tai

e) tunnustaminen on ristiriidassa sen sopimuspuolen oikeusjärjestyksen peruseriaatteiden kanssa, missä tunnustamista haetaan.

a) mindkét házastárs annak a Szerződő Félnek az állampolgára volt, amelynek hatósága a határozatot hozta; vagy

b) mindkét házastárs állandó lakóhelye annak a Szerződő Félnek a területén volt, amelynek hatósága a határozatot hozta.

## 22. Cikk

### *Eltűntnek vagy holtak nyilvánítás és a halál tényének megállapítása*

Az egyik Szerződő Fél bírósága által eltűntnek vagy holtak nyilvánításra vagy a halál tényének megállapítására vonatkozó, jogerős határozatot a másik Szerződő Fél területén is el kell ismerni, ha az érintett személy abban a legkésőbbi időpontban, amikor még életben lévőknek kellett tekinteni, annak a Szerződő Félnek az állampolgára volt, amelynek bírósága a határozatot hozta.

## 23. Cikk

### *Az elismerés megtagadása és az elismerési eljárás*

(1) A Szerződés 21. és 22. cikkében említett határozat elismerése megtagadható, ha

a) a határozatot a Szerződés hatálybalépése előtt hozták;

b) ugyanazon felek között és ugyanabban a tárgyban korábban már megindult eljárás van folyamatban annak a Félnek hatósága előtt, ahol az elismerést kérik;

c) a határozat ellentétes annak a Félnek a területén meghozott határozattal, ahol az elismerést kérik, vagy olyan határozattal, amelyet ennek a Félnek el kell ismernie, ha az eljárás ugyanazokra a felekre és ugyanarra a tárgyra vonatkozik, mint az a korábban indított eljárás, amelyben az elsőként említett határozatot hozták;

d) a határozatot olyan távollévő fél terhére hozták, aki az eljárás megindításáról nem kapott értesítést megfelelő időben ahhoz, hogy lehetősége lett volna az eljárás során a védekezésre; vagy

e) az elismerés összeegyeztethetetlen annak a Félnek a jogszabályaiban meghatározott alapelvekkel, ahol az elismerést kérik.

2. Päätöksen tunnustamista koskeva mahdollisesti tarvittava menettely määräytyy sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, missä tunnustamista haetaan.

## 24 artikla

### *Perintöasiat*

Sopimuspuolen kansalaisilla on yhtäläinen oikeus kuin toisen sopimuspuolen alueella asuvilla tämän sopimuspuolen kansalaisilla periä tämän sopimuspuolen alueella olevaa omaisuutta ja siellä toteutettavia oikeuksia sekä tehdä ja peruuttaa tällaista omaisuutta ja tällaisia oikeuksia koskeva testamentti. Heillä on oikeus saada perintönä ja testamentilla omaisuutta ja oikeuksia samoilla ehdoilla kuin sopimuspuolen alueella asuvilla omilla kansalaisilla.

## 25 artikla

### *Testamentin muoto*

1. Sopimuspuolen kansalaisen testamentti katsotaan muodoltaan päteväksi, jos sitä tehdessä oli noudatettu:

a) sen valtion lainsäädäntöä, jonka alueella testamentti oli tehty; tai

b) sen sopimuspuolen lainsäädäntöä, jonka kansalainen perinnönjättäjä oli testamentin tehdessään tai kuollessaan; tai

c) sen valtion lainsäädäntöä, jonka alueella hänellä oli kotipaikka tai tosiasiallinen oleskelupaikka jonakin mainittuna hetkenä; tai

d) siltä osin kuin testamentti koskee kiinteätä omaisuutta, sen valtion lainsäädäntöä, missä kiinteä omaisuus sijaitsee.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen määräykset koskevat myös testamentin peruuttamista.

## III luku

### **Rikossasioita koskevia erityismääräyksiä**

## 26 artikla

### *Syyttämispyyntö*

1. Sopimuspuoli ryhtyy toisen sopimuspuolen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti

(2) A határozatok elismeréséhez esetleg szükséges eljárásra annak a Félnek a belső joga irányadó, ahol az elismerést kérik.

## 24. Cikk

### *Egyenlő elbánás öröklési ügyekben*

Az egyik Szerződő Fél állampolgárai a másik Szerződő Fél területén lévő javak és jogok öröklés jogcímén történő megszerzése, valamint e javakra és jogokra vonatkozó végintézkedés megtétele és visszavonása tekintetében e másik Szerződő Fél állampolgáiraival azonos jogokat élveznek. A javakat és jogokat törvényes és végrendeleti öröklés jogcímén ugyanolyan feltételek mellett szerezhetik meg, mint a másik Szerződő Félnek a saját területén állandó lakóhellyel rendelkező állampolgárai.

## 25. Cikk

### *A végrendelet alakításai*

(1) Az egyik Szerződő Fél állampolgára által tett végintézkedés alakilag érvényes, ha megfelel:

a) azon állam jogának, amelynek területén készítették; vagy

b) azon Szerződő Fél jogának, amelynek az örökhatározó a végintézkedés vagy a halála időpontjában állampolgára volt; vagy

c) azon állam jogának, amelyben az örökhatározó a b) pontban említett időpontok valamelyikében a lakóhelye vagy a szokásos tartózkodási helye volt; vagy

d) amennyiben ingatlanról van szó, azon állam jogának, ahol az ingatlan fekszik.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni a végintézkedés visszavonására is.

## III. Fejezet

### **Büntető ügyekre vonatkozó különleges rendelkezések**

## 26. Cikk

### *Megkeresés büntető eljárás lefolytatása iránt*

(1) Az egyik Szerződő Fél a másik Szerződő Fél megkeresésére a saját jogszabályai szerint

syöttöimenpiteisiin omaa kansalaistaan vastaan, sekä sellaista pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella asuvaa pyynnön esittäneen sopimuspuolen kansalaista vastaan, joita epäillään toisen sopimuspuolen alueella tehdystä rikoksesta.

2. Syyttämispyyntö on tehtävä kirjallisesti ja sen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittäneen viranomaisen nimi;
- b) selvitys siitä teosta, jonka johdosta syyttöimenpiteisiin ryhtymistä pyydetään ja rikoksen teko aika ja -paikka mahdollisimman tarkasti;
- c) ne pyynnön esittäneen sopimuspuolen lain säännökset, joiden nojalla teko katsotaan rikokseksi; ja
- d) tarkka kuvaus epäillyn henkilöllisyydestä, kansalaisuudesta, kotipaikasta tai tosiasiallisesta oleskelupaikasta ja tarvittaessa asianomaisen henkilön tunnistamista koskevat tosiseikat.

3. Pyyntöön on liitettävä varmennetut jäljennökset esitutkinta-asiakirjoista ja esinetodisteet, jos nämä ovat pyynnön esittäneen sopimuspuolen käytettävissä. Pyyntöä seuraaviin asiakirjoihin ei tarvitse liittää tämän sopimuksen 14 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuja käännöksiä. Pyyntöön tulee olla allekirjoitus sekä leima.

4. Pynnön vastaanottanut sopimuspuoli ilmoittaa pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle pyynnön johdosta tehdystä päätöksestä ja, jos syyttöimenpiteisiin on ryhdytty, syyttöimenpiteen tuloksesta sekä lähettää jäljennöksen päätöksestä.

## 27 artikla

### *Tietojen antaminen rikostuomioista*

Sopimuspuolet antavat pyynnöstä toisilleen tietoja pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella syytteessä oleville henkilöille lainvoimaisesti tuomituista rangaistuksista.

eljäräst indit ha a gyanusitott személy a megkeresett Fél állampolgára, vagy a megkereső Félnek a megkeresett Fél területén lakóhellyel rendelkező állampolgára és a megkereső Fél területén elkövetett bűncselekménnyel gyanusítják.

(2) A megkeresést írásban kell elkészíteni, és annak a következőket kell tartalmaznia:

- a) a megkereső hatóságot;
- b) annak a bűncselekménynek a leírását, amely a büntető eljárás lefolytatása iránti megkeresésre okot adott, és a bűncselekmény elkövetésének időpontjára és helyére vonatkozó lehető legrészletesebb leírást;
- c) a megkereső Félnek azokat a jogszabályait, amelyek szerint a szóban forgó cselekmény büntethető;
- d) a gyanusított személyazonosságának, állampolgárságának, állandó vagy ideiglenes lakóhelyének részletes leírását, és amennyiben szükséges, az érintett személy azonosításához szükséges adatokat.

(3) Az eljárás lefolytatása iránti megkereséshez csatolni kell a megkereső Fél rendelkezésére álló nyomozati iratok hitelesített másolatait, valamint a tárgyi bizonyítási eszközöket. A megkereséshez csatolt iratok fordítására vonatkozó, a Szerződés 14. cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezések nem kerülnek alkalmazásra. A megkeresést aláírással és pecséttel kell ellátni.

(4) A megkeresett Fél értesíti a megkereső Felet a megkeresés teljesítésére vonatkozó határozatról, az eljárás lefolytatása esetén pedig annak eredményéről, és megküldi a határozat egy példányát.

## 27. Cikk

### *Büntető ügyekben hozott ítéletekről való tájékoztatás*

A Szerződő Felek megkeresésre tájékoztatást adnak a megkeresett Fél bírósága által büntető ügyben olyan személlyel szemben meghozott jogerős ítéletről, aki ellen a megkereső Fél területén bűncselekmény miatt eljárás van folyamatban.

## IV luku

## Loppumääräykset

## 28 artikla

*Subde muihin kansainvälisiin sopimuksiin*

Tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta sopimuspuolen oikeuksiin ja velvoitteisiin, jotka johtuvat muista kansainvälisistä sopimuksista, joiden osapuoleksi sopimuspuoli on tullut ennen tämän sopimuksen voimaantuloa.

## 29 artikla

*Sopimuksen voimaantulo*

Tämä sopimus on ratifioitava ja se tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä ratifioimiskirjojen vaihtamisesta, joka tapahtuu Helsingissä.

## 30 artikla

*Sopimuksen voimassaolo*

1. Tämä sopimus on voimassa viiden vuoden ajan. Ellei sopimusta sanota irti, se pysyy voimassa viisivuotiskausittain.

2. Irtisanomisesta on ilmoitettava diplomaattisella nootilla vähintään kuusi kuukautta ennen kunkin viisivuotiskauden päättymistä.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet ovat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja vahvistaneet sen virallisella sinetillään.

Tehty Budapestissa 22 päivänä toukokuuta 1981 kahtena alkuperäisenä kappaleena suomen, unkarin ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaisia. Mikäli tekstien välillä ilmenee eroavuuksia, on englanninkielinen teksti kuitenkin määrävä.

Suomen Tasavallan Presidentin  
valtuuttamana

Christoffer Taxell

Unkarin Kansantasavallan  
Puhemiesneuvoston valtuuttamana

Imre Markója

## IV. Fejezet

## Zárórendelegések

## 28. Cikk

*Más nemzetközi megállapodások*

A Szerződés rendelkezései nem érintik a Szerződő Feleknek e Szerződés hatálybalépése előtt megkötött más nemzetközi szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit.

## 29. Cikk

*Hatálybalépés*

A Szerződést meg kell erősíteni, és az a megerősítő okiratok Helsinkiben sorra kerülő kicserélésétől számított harmincadik napon lép hatályba.

## 30. Cikk

*A Szerződés időbeli hatálya*

(1) A Szerződés a hatálybalépésétől számított öt évig marad hatályban. Ha nem kerül sor a felmondásra, a Szerződés hatálya hallgatlagosan további öt évre meghosszabbodik.

(2) A felmondást diplomáciai jegyzékben kell közölni az ötéves időszak lejártát megelőzően legalább hat hónappal.

Ennek hitelül az alulírott meghatalmazottak e Szerződést aláírták és hivatalos pecsétjükkel látták el.

Készült Budapesten, az 1981. évi május hó 22. napján, két eredeti példányban, finn, magyar és angol nyelven, mindhárom szöveg egyaránt hiteles. Elterés esetén az angol nyelvű szöveg az irányadó.

A Finn Köztársaság Elnöke nevében:

Christoffer Taxell

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa  
nevében:

Imre Markója

